

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 marca 2016 roku - znak (...) - Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. ponownie z urzędu ustalił wartość kapitału początkowego W. H. na dzień 1 stycznia 1999 roku na kwotę 247.167,58 zł. Do ustalenia wartości kapitału początkowego ZUS przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w wysokości 3.052,23 zł, ustaloną w decyzji z dnia 4 lutego 2016 roku. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 250 % przez kwotę bazową (1.220,89 zł). Organ rentowy uwzględnił W. H. okresy składowe w wymiarze 20 lat, 5 miesięcy i 1 dnia, tj. 245 miesięcy oraz okresy nieskładkowe w wymiarze 5 lat, 10 miesięcy i 20 dni, tj. 70 miesięcy. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składowego i nieskładkowego wyniósł 84,65 %. Do obliczenia wskaźnika przyjęto okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie 26 lat, 3 miesiące i 21 dni oraz wskazano, że średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku 62 lat wynosi 209 miesięcy, a wysokość 24 % kwoty bazowej wynosi 293,01 zł.

/decyzja - k. 28 w zw. z k. 26 - 27 plik I akt ZUS/

Decyzją z dnia 24 marca 2016 roku – znak (...) - Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 12 lutego 2016 roku ustalił wysokość emerytury W. H. i podjął jej wypłatę od 1 lutego 2016 roku, tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Organ rentowy wskazał, że ustalił wysokość emerytury w oparciu o art. 183 w zw. z art. 26 i 53 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury obliczonej zgodnie z art. 53 ustawy emerytalnej ZUS uwzględnił okresy składkowy w wymiarze 36 lat 5 miesięcy

i 29 dni, tj. 437 miesięcy oraz okresy nieskładkowe 6 lat 10 miesięcy i 24 dni, tj. 82 miesiące. Po zmianie stażu emerytura wynosi 5.105,17 zł. Emerytura obliczona na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej wyniosła 6.346,14 zł. Organ podał, że podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Organ rentowy wskazał, że emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia ustalone na dzień zgłoszenia wniosku o podjęcie wypłaty emerytury, tj. na dzień 12 lutego 2016 roku. Kwota zewidencjonowanych składek na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 452.466,63 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego - 809780,61 zł, średnie dalsze trwanie życia - 198,9 miesięcy. Obliczona na tej podstawie emerytura wyniosła 6.346,14 zł ($((...),63 + 809780,61 \text{ zł}) / 198,9$). Emerytura brutto po waloryzacji od dnia

1 marca 2016 roku wyniosła 6.361,37 zł. Wobec osiągnięcia wieku uprawniającego do emerytury w 2014 roku wysokość emerytury wyniosła 6.112,58 zł - jako suma kwot stanowiących równowartość 20 % emerytury obliczonej na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej (1.021,03 zł) oraz 80 % emerytury obliczonej na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej (5.076,92 zł). Emerytura ustalona tą decyzją została zawieszona ponieważ jest świadczeniem mniej korzystnym.

/decyzja z dnia 24 marca 2016 roku w aktach ZUS - plik II/

Decyzją z dnia 24 marca 2016 roku - znak (...) - Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 12 lutego 2016 roku ustalił wysokość emerytury W. H. i podjął jej wypłatę od 1 lutego 2016 roku, tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Organ rentowy wskazał, że ustalił wysokość emerytury i podjął wypłatę świadczenia w oparciu o art. 26 ustawy emerytalnej. Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Organ rentowy wskazał, że emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia ustalone na dzień zgłoszenia wniosku o podjęcie

wypłaty emerytury, tj. na dzień 12 lutego 2016 roku. Kwota zewidencjonowanych składek na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 452.466,63 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego - 809780,61 zł, średnie dalsze trwanie życia - 198,9 miesięcy. Obliczona na tej podstawie emerytura wyniosła 6.346,14 zł ($((...),63 + 809780,61 \text{ zł}) / 198,9$). Emerytura brutto po waloryzacji od dnia 1 marca 2016 roku wyniosła 6.361,37 zł. Wysokość świadczenia do wypłaty wyniosła miesięcznie - 5.182,85 zł. ZUS wskazał, że nie zaliczył W. H. okresu pracy od 10 maja 1978 roku do 31 grudnia 1998 roku na stanowisku kierownika budowy - do okresu pracy w szczególnych warunkach, ponieważ zakres obowiązków kadry kierowniczej wykracza poza osobiste i bezpośrednie dozоровanie, czy kontrolę poszczególnych procesów produkcyjnych. Zdaniem ZUS nie jest możliwe, aby pracownik kadry kierowniczej zakładu pracował stale i w pełnym wymiarze przy stanowiskach robotniczych wymienionych w wykazie. Brak jest zatem prawa do rekompensaty. Jednocześnie organ rentowy uchylił decyzję z dnia 8 lutego 2016 roku.

/decyzja z dnia 24 marca 2016 roku w aktach ZUS - plik II/

Odwołanie od decyzji z dnia 18 marca 2016 roku i 24 marca 2016 roku złożył W. H., wnosząc o ich zmianę poprzez ustalenie, że wysokość kapitału początkowego wynosi 290.276,12 zł, a wysokość emerytury od dnia 1 lutego 2016 roku wynosi 7.056,23 zł. Ubezpieczony podniósł, że organ rentowy nie ustosunkował się do świadectwa pracy w (...) sp. z o.o., w którym jednoznacznie stwierdzono, że w okresie od 10 maja 1978 roku do dnia 31 grudnia 2008 roku, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy sprawował dozór inżynieryjno-techniczny na wydziałach i oddziałach, w których jako podstawowe wykonywane są roboty wymienione w wykazie A dział V poz. 5 oraz w wykazie A dział XIV poz. 24 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku. Zdaniem ubezpieczonego wykonywanie pracy polegającej na nadzorze i kontroli międzyoperacyjnej jest okresem pracy uzasadniającym prawo do świadczeń z tytułu pracy w warunkach szczególnych, dlatego należna mu jest rekompensata na podstawie art. 21 i 23 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych. Organ rentowy nie przyznając mu rekompensaty zaniżył w ten sposób wysokość kapitału początkowego i w rezultacie ustalił wysokość emerytury w niewłaściwej kwocie.

/odwołanie - k. 2 - 3 verte załączonych akt VIII U 961/16; odwołanie - k. 2 - 5/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 4 maja 2016 roku organ rentowy wniósł o jego oddalenie, argumentując jak w treści zaskarżonych decyzji.

/odpowiedź na odwołanie - k. 26 - 27; odpowiedź na odwołanie - k. 4 - 5 załączonych akt VIII U 961/16/

Postanowieniem z dnia 7 listopada 2016 roku wydanym w sprawie o sygn. akt VIII U 961/16 Sąd Okręgowy w Łodzi VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 219 k.p.c. połączył sprawę o sygn. akt VIII U 961/16 do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą o sygn. akt VIII U 960/16.

/postanowienie - k. 10 załączonych akt VIII U 961/16/

Na rozprawie w dniu 27 lutego 2017 roku strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie. Pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie, pełnomocnik ZUS wniósł o jego oddalenie.

/stanowiska stron - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 00:02:15 - 00:02:31; 01:24:52 - 01:26:31 - płyta - k. 60/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony W. H. urodził się w dniu (...).

/okoliczność bezsporna, a nadto: wniosek o emeryturę - plik II akt ZUS/

W dniu 18 stycznia 2016 roku W. H. złożył wniosek o emeryturę.

W dniu 12 lutego 2016 złożył świadectwo pracy potwierdzające, że w dniu 5 lutego 2016 roku rozwiązaniu uległ jego ostatni stosunek pracy w (...) - B. spółka z o.o. w R. oraz wniósł o podjęcie wypłaty emerytury.

/okoliczność bezsporna, a nadto: wniosek o emeryturę - plik II akt ZUS; świadectwo pracy w aktach ZUS - plik II/

Wnioskodawca był zatrudniony w (...) - (...) spółka z o.o. w R. w okresie od dnia 10 maja 1978 roku do dnia 5 lutego 2016 roku.

/świadectwo pracy w aktach ZUS – plik II/

Wyżej wymieniony zakład pracy wystawił ubezpieczonemu świadectwo pracy w warunkach szczególnych, w którym wskazał, że W. H. w okresie od dnia 10 maja 1978 roku do dnia 31 grudnia 2008 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy sprawował dozór inżyniersko - techniczny na wydziałach i oddziałach, w których jako podstawowe wykonywane są roboty wymienione w wykazie A dział V poz. 5 oraz w wykazie A dział XIV poz. 24 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku na stanowisku Inżynier (...), Kierownik Obiektu, Kierownik Robót, Kierownik Budowy wymienione w wykazie A dziale XIV poz. 24 pkt 1 stanowiącym załącznik do Zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 roku w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz wzrostu emerytury lub renty.

/okoliczność bezsporna, a nadto: świadectwo - 11 plik II akt ZUS/

Decyzją z dnia 4 lutego 2016 roku - znak (...) - Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. ponownie ustalił wartość kapitału początkowego W. H. na dzień 1 stycznia 1999 roku na kwotę 290.276,77 zł. Do ustalenia wartości kapitału początkowego ZUS przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w wysokości 3.052,23 zł. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 250 % przez kwotę bazową (1.220,89 zł). Organ rentowy uwzględnił W. H. okresy składkowe w wymiarze 20 lat, 5 miesięcy i 1 dnia, tj. 245 miesięcy oraz okresy nieskładkowe w wymiarze 5 lat, 10 miesięcy i 20 dni, tj. 70 miesięcy. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 84,65 %. Do obliczenia wskaźnika przyjęto okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie 26 lat, 3 miesiące i 21 dni oraz wskazano, że średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku 62 lat wynosi 209 miesięcy, a wysokość 24 % kwoty bazowej wynosi 293,01 zł. Wartość kapitału początkowego wyniosła kwotę 247.167,58 zł, a rekompensata kwotę 43109,19 zł, czyli łącznie kwotę 290.276,77 zł.

/decyzja - k. 25 - 27 plik I akt ZUS/

Decyzją z dnia 8 lutego 2016 roku – znak (...) - Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 18 stycznia 2016 roku ustalił wysokość emerytury W. H. i podjął jej wypłatę od 1 stycznia 2016 roku, tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Organ rentowy wskazał, że ustalił wysokość emerytury w oparciu o art. 183 w zw. z art. 26 i 53 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury obliczonej zgodnie z art. 53 ustawy emerytalnej przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z okresu 10 lat kalendarzowych od 1996 do 2005 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 298,86 % i został ograniczony do 250%, gdyż nie może przekraczać tej wysokości. Podstawa wymiaru obliczona została przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru – 250,00 % - przez kwotę bazową – 3308,33 zł i wyniosła 8270,83 zł. ZUS uwzględnił okresy składkowy w wymiarze 36 lat 10 miesięcy i 22 dni, tj. 442 miesięcy oraz okresy nieskładkowe 6 lat 5 miesięcy, tj. 77 miesiące. Tak obliczona emerytura wyniosła 5.125,43 zł. Emerytura obliczona na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej wyniosła 7.056,23 zł. Organ podał, że podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Organ rentowy wskazał, że emerytura stanowi

równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Kwota zewidencjonowanych składek na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 452466,63 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego – 951016,76 zł, średnie dalsze trwanie życia - 198,9 miesięcy. Obliczona na tej podstawie emerytura wyniosła 7.056,23 zł (((...),63 + 951016,76zł) / 198,9). Wobec osiągnięcia wieku uprawniającego do emerytury w 2014 roku wysokość emerytury wyniosła 6.670,07zł - jako suma kwot stanowiących równowartość 20 % emerytury obliczonej na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej (1.025,09 zł) oraz 80 % emerytury obliczonej na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej (5.644,99 zł). Emerytura ustalona tą decyzją została zawieszona ponieważ jest świadczeniem mniej korzystnym.

/decyzja z dnia 8 lutego 2016 roku w aktach ZUS - plik II/

Decyzją z dnia 8 lutego 2016 roku - znak (...) - Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 1 stycznia 2016 roku ustalił wysokość emerytury W. H. i podjął jej wypłatę od 1 stycznia 2016 roku, tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Organ rentowy wskazał, że ustalił wysokość emerytury i podjął wypłatę świadczenia w oparciu o art. 26 ustawy emerytalnej. Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Organ rentowy wskazał, że emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Kwota zewidencjonowanych składek na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 452466,63 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego – 951016,76 zł, średnie dalsze trwanie życia - 198,9 miesięcy. Obliczona na tej podstawie emerytura wyniosła 7.056,23 zł (((...),63 + 951016,76zł) / 198,9). Do wartości kapitału początkowego doliczono rekompensatę z tytułu pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze. Wypłata emerytury podlega zawieszeniu, gdyż W. H. kontynuuje zatrudnienie.

/decyzja z dnia 8 lutego 2016 roku w aktach ZUS - plik II/

Organ rentowy przyjął za udowodniony staż pracy W. H. w okresie od 1 września 1968 roku do 31 stycznia 2016 roku w wymiarze 43 lat, 4 miesięcy i 3 dni, na który złożyły się okresy składkowe w wymiarze - 36 lat, 5 miesięcy i 29 dni - tj. 437 miesięcy i nieskładkowe w wymiarze 6 lat, 10 miesięcy i 24 dni - 82 miesięcy.

/okoliczność bezsporna, a nadto karta przebiegu zatrudnienia w aktach ZUS plik II/

Wnioskodawca początkowo pracował w Przedsiębiorstwie (...) (obecnie (...) - (...) spółka z o.o.) jako mistrz budowy, następnie jako starszy mistrz budowy, później jako kierownik obiektu, kierownik robót maszynowych, a od dnia 21 października 1993 roku do końca okresu zatrudnienia jako kierownik budowy. Wnioskodawca jako mistrz i starszy mistrz miał taki sam zakres obowiązków.

/zestawienie - k. 18; zeznania wnioskodawcy - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 01:15:22 - 01:22:51 - płyta - k. 60 w zw. z e-protokół z dnia 7 listopada 2016 roku - 00:05:43 - 00:52:48 - płyta - k. 49; kserokopia akt osobowych - k. 35; zeznania świadka J. Z. - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 00:05:07 - 00:32:36 - płyta - k. 60;; zeznania świadka M. R. - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 00:55:29 - 01:08:45 - płyta - k. 60/

Praca w (...) - (...) spółka z o.o. w przeważającej części odbywała się na zewnątrz. Monterzy wykonywali konstrukcje stalowe, rurociągi stalowe, urządzenia przyturbinowe, kanały spalin. Zakład zajmował się montażem konstrukcji stalowych, montażem kotłów, montażem rurociągów i bloków maszynowych. Na początku stawiane były konstrukcje stalowe, później rurociągi, a następnie urządzenia na kolejnych poziomach.

/zeznania świadka J. Z. - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 00:05:07 - 00:32:36 - płyta - k. 60; zdjęcia - k. 53/

Każda brygada zajmowała się innym odcinkiem prac w elektrowni.

/zeznania świadka J. Z. - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 00:05:07

- 00:32:36 - płyta - k. 60/

Zakres obowiązków wnioskodawcy był zależny od stanowiska. Stanowiska różniły się też zakresem odpowiedzialności. Na stanowisku mistrza wnioskodawca nie odpowiadał za całą budowę, tylko za ludzi. Ubezpieczony dbał o przestrzeganie przepisów BHP. Tłumaczył pracownikom jak mają wykonywać swoją pracę i później sprawdzał, czy została ona wykonana. Ubezpieczony wykonywał wyłącznie pracę na budowach. Jako mistrz i starszy mistrz pracował przy budowie elektrowni (...). Później został tam kierownikiem obiektu. Głównie zajmował się nadzorowaniem pracy monterów i spawaczy. Jako mistrz nadzorował pracę grupy kilkudziesięciu pracowników. Pracował na jedną zmianę - od godziny 7.00 – 19.00. Tak samo pracowali nadzorowani przez niego pracownicy. Zdarzało się, że pracował w soboty i niedziele. Do jego obowiązków należało też nadzorowanie pracy dźwigów. Ubezpieczony przychodził na budowę tak jak wszyscy inni pracownicy w stroju roboczym.

/zeznania ubezpieczonego - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 01:15:22 - 01:22:51 - płyta - k. 60 w zw. z e-protokół z dnia 7 listopada 2016 roku - 00:05:43 - 00:52:48 - płyta - k. 49; zeznania świadka J. Z. - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 00:05:07 - 00:42:44 - płyta - k. 60; zdjęcia - k. 53; zeznania świadka M. R. - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 00:55:29 - 01:08:45 - płyta - k. 60/

Jako kierownik budowy ubezpieczony odpowiadał za 200 osób i kilka obiektów. Jako kierownik obiektu odpowiadał za ok. 50 osób i tylko za określony obiekt.

/zeznania ubezpieczonego - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 01:15:22 - 01:22:51 - płyta - k. 60 w zw. z e-protokół z dnia 7 listopada 2016 roku - 00:05:43 - 00:52:48 - płyta - k. 49; kserokopia akt osobowych - k. 35/

Obowiązkiem ubezpieczonego była kontrola obecności pracowników, rozliczanie czasu ich pracy i ilości wykonanej pracy. Wnioskodawca sprawdzał listę obecności, która na koniec miesiąca była oddawana do kadr, podobnie jak raporty godzinowe obecności. Na budowie był barak, w którym znajdowały się dokumenty. B. był przeznaczony dla mistrzów i kierowników.

/zeznania ubezpieczonego - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 01:15:22 - 01:22:51 - płyta - k. 60 w zw. z e-protokół z dnia 7 listopada 2016 roku - 00:05:43 - 00:52:48 - płyta - k. 49; /zeznania świadka J. Z. - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 00:05:07 - 00:32:36 - płyta - k. 60; zdjęcia - k. 53; zeznania świadka M. R. - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 01:09:28 - 01:13:06 - płyta - k. 60/

Brygadzysta musiał przejść z ubezpieczonym cały odcinek pracy, który będzie wykonywał. Ewentualne problemy, które pojawiały się na budowie były konsultowane z ubezpieczonym.

/zeznania świadka J. Z. - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 00:05:07 - 00:32:36 - płyta - k. 60; zdjęcia - k. 53/

Ubezpieczony pracował w takich samych godzinach, jak podległe mu brygady, a nawet dłużej.

/zeznania świadka J. Z. - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 00:05:07 - 00:32:36 - płyta - k. 60; zdjęcia - k. 53/

Każde rusztowanie musiało być zaakceptowane przez kierownika, ocenione pod względem bezpieczeństwa dla pracowników. Ubezpieczony musiał codziennie przygotowywać szkice, które przekazywał montażystom.

/zeznania świadka J. Z. - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 00:05:07 - 00:32:36 - płyta - k. 60; zdjęcia - k. 53/

Kierownikowi budowy podlegali kierownicy robót. Kierownik obiektu odpowiadał za pewien wycinek prac, a kierownik budowy odpowiadał za całość prac.

/zeznania świadka M. R. - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 00:55:29 - 01:08:45 - płyta - k. 60/

Kierownik odpowiadał za wszystko na budowie, również za przestrzeganie przepisów BHP. Przygotowywał instrukcję bezpiecznej pracy, podpisywał ją i odpowiadał za jej przestrzeganie.

/zeznania świadka M. R. - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 01:08:45 - 01:09:28 - płyta - k. 60/

Ubezpieczony przebywał cały czas na budowie. Również na budowie odbywały się narady. Wydzielone było do tego celu specjalne pomieszczenie. W naradach brali udział dyrektor zakładu i kierownicy obiektu. Narady odbywały się w godzinach pracy.

/zeznania ubezpieczonego - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 01:15:22 - 01:22:51
- płyta - k. 60 w zw. z e-protokół z dnia 7 listopada 2016 roku - 00:05:43 - 00:52:48 - płyta
- k. 49; zeznania świadka J. Z. - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku
- 00:05:07 - 00:32:36 - płyta - k. 60; zdjęcia - k. 53/

Na budowie pracowało 2500 osób. Byli też inni mistrzowie, odpowiedzialni za tę samą grupę pracowników, ale na innym odcinku prac.

/zeznania ubezpieczonego - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 01:15:22 - 01:22:51 - płyta - k. 60 w zw. z e-protokół z dnia 7 listopada 2016 roku - 00:05:43 - 00:52:48 - płyta
- k. 49; zeznania świadka J. Z. - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 00:05:07 - 00:32:36 - płyta - k. 60; zdjęcia - k. 53/

Wnioskodawca pracował przy budowie Elektrowni (...), T., Petrochemii P., w Zakładach (...) we W.. Z czasem przybywało mu kierowniczych obowiązków. Wykonywał prace przy budowach tych obiektów oraz przy remontach w razie awarii. Nadzorował prace brygad monterskich i spawaczy, które wykonywały prace na wysokościach.

/zeznania ubezpieczonego - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 01:15:22 - 01:22:51
- płyta - k. 60 w zw. z e-protokół z dnia 7 listopada 2016 roku - 00:05:43 - 00:52:48 - płyta
- k. 49; kserokopia akt osobowych - k. 35; zeznania świadka J. Z. - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 00:05:07 - 00:32:36 - płyta - k. 60; zdjęcia - k. 53; zeznania świadka M. R. - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 00:55:29 - 01:08:45 - płyta - k. 60/

Do obowiązków ubezpieczonego należało przejęcie danego obiektu i zakończenie jego realizacji. (...) zajmował się budową bloków energetycznych i ich remontami. Blok energetyczny budowano od 2,5 roku do 4 lat. Obowiązkiem kierownika była obecność na budowie, sprawowanie nadzoru nad wykonaniem prac, dokonywanie uzgodnień z brygadzistami, koordynowanie pracy poszczególnych brygad.

/zeznania świadka M. R. - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 00:55:29
- 01:08:45 - płyta - k. 60/

Na budowie było tzw. miasteczko zbudowane z kontenerów. Ubezpieczony musiał przeglądać dokumentację, prowadzić dziennik budowy, rozliczać prace i podpisywać protokoły.

/zeznania świadka M. R. - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 00:55:29
- 01:08:45 - płyta - k. 60/

W czasie budowy ubezpieczony, jak i inni pracownicy mieszkali w tych miastach, gdzie trwała budowa. Co 2 tygodnie przyjeżdżał do domu na weekend. Rodzina ubezpieczonego mieszkała w P..

/zeznania ubezpieczonego - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 01:15:22 - 01:22:51 - płyta - k. 60 w zw. z e-protokół z dnia 7 listopada 2016 roku - 00:05:43 - 00:52:48 - płyta
- k. 49; kserokopia akt osobowych - k. 35/

Prace na budowach trwały w zasadzie nieprzerwanie, przez cały rok. Wyjątkowo były przerywane przy temperaturze - 16 stopniach C., ale wtedy nadal na powietrzu były wykonywane prace porządkowe.

/zeznania świadka J. Z. - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 00:05:07 - 00:32:36 - płyta - k. 60; zdjęcia - k. 53/

Oprócz monterów i spawaczy na budowie pracowali pracownicy z kontroli jakości i pracownicy obsługujący dźwigi i suwnice. Pracownicy kontroli jakości podlegali bezpośrednio prezesowi.

/zeznania ubezpieczonego - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 01:15:22 - 01:22:51
- płyta - k. 60 w zw. z e-protokół z dnia 7 listopada 2016 roku - 00:05:43 - 00:52:48 - płyta
- k. 49; kserokopia akt osobowych - k. 35/

Jako kierownik obiektu ubezpieczony nie podpisywał faktur ani zleceń. Faktury podpisywał jako kierownik budowy. Zawsze wykonywał takie czynności w baraku na budowie.

/zeznania ubezpieczonego - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 01:15:22 - 01:22:51
- płyta - k. 60 w zw. z e-protokół z dnia 7 listopada 2016 roku - 00:05:43 - 00:52:48 - płyta
- k. 49; kserokopia akt osobowych - k. 35/

Obiektem był określony obszar nadzorowany przez kierownika. Kierownikowi obiektu był podporządkowany mistrz. Kierownik obiektu odpowiadał za jego wykonanie, zgodnie z projektem. Za zgodą projektanta nanosił zmiany w projekcie. Zawsze odbywało się to na budowie. Rozkładana była dokumentacja i nanoszone były poprawki. Jako kierownik budowy ubezpieczony dodatkowo podpisywał dokumenty odbioru budynku. Na budowie przekazywano generalnemu wykonawcy lub inwestorowi wykonanie budowy.

/zeznania ubezpieczonego - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 01:15:22 - 01:22:51 - płyta - k. 60 w zw. z e-protokół z dnia 7 listopada 2016 roku - 00:05:43 - 00:52:48 - płyta
- k. 49; kserokopia akt osobowych - k. 3; zeznania świadka J. Z. - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 00:05:07 - 00:42:44 - płyta - k. 60; zdjęcia - k. 53/

Jako kierownik budowy ubezpieczony był odpowiedzialny finansowo, podpisywał faktury. Składał zamówienia na sprzęt i inne towary na budowę. Kierownik budowy miał nienormowany czas pracy. Musiał być na budowie od godziny 7.00, tak długo jak było to potrzebne. Raz na kwartał musiał jechać do siedziby zakładu.

/zeznania ubezpieczonego - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 01:15:22 - 01:22:51
- płyta - k. 60 w zw. z e-protokół z dnia 7 listopada 2016 roku - 00:05:43 - 00:52:48 - płyta
- k. 49; kserokopia akt osobowych - k. 35; zeznania świadka J. Z. - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 00:05:07 - 00:32:36 - płyta - k. 60; zdjęcia - k. 53/

Zdarzało się, że pracownicy kończyli już pracę, a ubezpieczony zostawał na budowie z powodu narady lub w celu przygotowania planu pracy. Dodatkowe prace, dotyczące dokumentacji technicznej wnioskodawca wykonywał po opuszczeniu budowy przez pracowników.

/zeznania ubezpieczonego - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 01:15:22 - 01:22:51 - płyta - k. 60 w zw. z e-protokół z dnia 7 listopada 2016 roku - 00:52:48 - 00:54:35 - płyta
- k. 49/

Ilość narad zależała od obiektu. W elektrowni (...) narady odbywały się codziennie o godz. 12.00 na terenie budowy i trwały do półtorej godziny. W tych naradach uczestniczyli kierownicy obiektów, mistrzowie i kierownicy budowy.

/zeznania ubezpieczonego - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 01:15:22 - 01:22:51 - płyta - k. 60 w zw. z e-protokół z dnia 7 listopada 2016 roku - 00:54:35 - 01:04:13 - płyta

- k. 49//zeznania świadka J. Z. - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 00:05:07 - 00:42:44 - płyta - k. 60; zdjęcia - k. 53/

Monterzy otrzymali świadectwa pracy w warunkach szczególnych.

/zeznania świadka J. Z. - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 00:42:44 - 00:55:29 - płyta - k. 60; zdjęcia - k. 53;
zeznania świadka M. R. - e-protokół
z dnia 27 lutego 2017 roku - 00:55:29 - 01:08:45 - płyta - k. 60/

Jako kierownik ubezpieczony musiał zrobić rano odprawę. Ponadto do jego obowiązku należało uczestniczenie w naradzie z inwestorem raz w tygodniu. Narady trwały około godziny i odbywały się na terenie budowy.

zeznania świadka M. R. - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 00:55:29
- 01:08:45 - płyta - k. 60/

Kierownik obiektu udzielał urlopów, a kierownik budowy zatwierdzał. Kierownik budowy wnioskował o podwyższenie stawek wynagrodzenia pracowników, a kierownik budowy to zatwierdzał. Na tej samej zasadzie wyglądało przyznawanie nagród pracownikom. Ubezpieczony miał obowiązek przygotowywać raporty z prac na budowie. Te raporty były przygotowywane raz w miesiącu. Zajmowało to 4-5 godzin.

/zeznania ubezpieczonego - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 01:15:22 - 01:22:51
- płyta - k. 60 w zw. z e-protokół z dnia 7 listopada 2016 roku - 00:54:35 - 01:04:13 - płyta
- k. 49; zeznania świadka J. Z. - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 00:42:44 - 00:55:29 - płyta - k. 60; zdjęcia - k. 53; zeznania świadka M. R. - e-protokół
z dnia 27 lutego 2017 roku - 01:09:28 - 01:13:06 - płyta - k. 60/

Elektrownia (...) zajmuje jako obiekt powierzchnię około 1 km. Ubezpieczony poruszał się po budowie pieszo, nie jeździł samochodem. Zawsze nadzorował pracę na jednej budowie. Do 2004 roku pracownicy spółki pracowali od 8 do 12 godzin, a od 2004 roku do 2016 roku od 8 do 11 godzin. Ubezpieczony pracował tak długo jak pracowali pracownicy, których nadzorował. Tylko wyjątkowo pracowano 8 godzin dziennie.

/zeznania ubezpieczonego - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 01:15:22 - 01:22:51 - płyta - k. 60 w zw. z e-protokół z dnia 7 listopada 2016 roku - 00:54:35 - 01:04:13 - płyta
- k. 49; pismo - k. 51/

Ubezpieczony jeździł też na budowy eksportowe, m. in. do Czechosłowacji, gdzie odbywał się remont elektrowni. Był tam kierownikiem obiektu, pracował z polskimi pracownikami. Zakres obowiązków miał taki sam jak podczas prac w kraju. Pracował po 8 godzin dziennie i 6 w soboty. Był tam przez okres około 1,5 roku. Przez ten czas dwa razy był w kraju. Na kolejnej budowie eksportowej w Niemczech był przez ok. 5 miesięcy i pracował na stanowisku starszego mistrza. Zajmował się montażem kanałów odazotowania. Były to kanały stalowe na wysokość 160 m. Praca odbywała się na wysokości, na rusztowaniach. Nadzorował grupę ok. 30 kierowników. Byli to monterzy i spawacze.

/zeznania ubezpieczonego - e-protokół z dnia 27 lutego 2017 roku - 01:15:22 - 01:22:51 - płyta - k. 60 w zw. z e-protokół z dnia 7 listopada 2016 roku - 00:05:43 - 00:52:48 - płyta
- k. 49; kserokopia akt osobowych - k. 35/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów w postaci dokumentów znajdujących się w aktach niniejszej sprawy w tym w aktach ZUS, w szczególności na podstawie dokumentacji osobowej zatrudnienia ubezpieczonego, zeznań ubezpieczonego oraz zeznań świadków: J. Z. i M. R., którzy w spornym okresie pracowali razem z W. H. w (...) - (...) spółka z o.o. i mają w związku z tym wiedzę na temat charakteru pracy wykonywanej przez ubezpieczonego.

Zgromadzone dokumenty, zeznania ubezpieczonego oraz zeznania świadków nie budzą wątpliwości, co do ich wiarygodności, znajdują potwierdzenie w załączonej dokumentacji osobowej, uzupełniają się wzajemnie i stanowią tym samym wiarygodne źródło dowodowe.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne, co skutkuje zmianą zaskarżonych decyzji.

Zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku, poz. 887 ze zm.) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy.

Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat (art. 173 ust. 2).

Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy, tj. na dzień 1 stycznia 1999 roku (ust. 3).

Kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12 (art. 174 ust. 1 ww. ustawy).

Jak stanowi art. 174 ust. 2 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

W myśl ust. 3 ww. przepisu podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się przed dniem 1 stycznia 1999 roku.

Natomiast ust. 7 art. 174 stanowi, że do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 roku.

Ustęp 8 analizowanego przepisu stanowi zaś, że przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24 % tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego

i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku według określonego w ustawie wzoru. Wartość współczynnika, obliczonego na podstawie ust. 8, w zależności od płci, wieku ubezpieczonego oraz stażu ubezpieczeniowego w dniu 31 grudnia 1998 r., przedstawiona jest w tabeli, stanowiącej załącznik do ustawy (ust. 13).

Średnie trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osoby w wieku 62 lat wynosi 209 miesięcy, co wynika z Komunikatu Prezesa Głównego Urzędu statystycznego w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku, poz. 887 ze zm.) podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym złożono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Zgodnie z ust. 4 i ust. 5 art. 15 ustawy w celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty:

- 1) oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych,
- 2) oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia, ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu,
- 3) oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty oraz

mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19, przy czym wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie może być wyższy niż 250%.

Natomiast w myśl art. 16 cytowanej ustawy przy ustalaniu kolejnych 10 lat kalendarzowych, o których mowa w art. 15 ust. 1 i 2, przyjmuje się lata kalendarzowe następujące bezpośrednio po sobie, chociażby ubezpieczony w niektórych z tych lat przez okres roku lub w okresie krótszym niż rok nie pozostawał w ubezpieczeniu.

W związku z treścią zacytowanych przepisów można stwierdzić, że kwota kapitału początkowego zależy od długości udowodnionych okresów składkowych i nieskładkowych przebytych przed 1 stycznia 1999 rokiem, podstawy wymiaru oraz współczynnika proporcjonalnego do wieku ubezpieczonego, który służy do obliczenia tzw. części socjalnej.

W myśl art. 24 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w ust. 1a i 1b, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a, 50e i 184.

Podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi, zgodnie z art. 25 ustawy emerytalnej kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

Emerytura, ustalana według zreformowanych zasad dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183 (art. 26 ust. 1 ustawy emerytalnej).

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawca nie kwestionował, że najkorzystniejszym wariantem jest emerytura przyznana na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej.

Kwestię ponownego ustalania kapitału początkowego reguluje zaś art. 175 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 roku, poz. 748 ze zm.),

zgodnie z którym ponowne ustalenie wysokości kapitału początkowego następuje w okolicznościach określonych w art. 114.

Stosownie do art. 114 ust. 1, prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie był sposób ustalania przez organ rentowy wysokości kapitału początkowego i wysokości emerytury. ZUS ustalając wysokość kapitału początkowego oraz emerytury nie przyznał bowiem W. H. prawa do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

ZUS nie zaliczył W. H. okresów od 10 maja 1978 roku do 31 grudnia 1998 roku do okresu pracy w szczególnych warunkach, ponieważ zakres obowiązków kadry kierowniczej wykracza zdaniem organu rentowego poza osobiste i bezpośrednie dozоровanie, czy kontrolę poszczególnych procesów produkcyjnych. Zdaniem ZUS nie jest możliwe, aby pracownik kadry kierowniczej zakładu pracował stale i w pełnym wymiarze przy stanowiskach robotniczych wymienionych w wykazie.

Kwestię rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych reguluje art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (t. j. Dz. U. 2015, poz. 965), zgodnie z którym rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS (ust. 2).

Stosownie do art. 2 ust. 5 ww. ustawy, rekompensata to odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej.

Trybunał Konstytucyjny, w wyroku z dnia 25 listopada 2010 r. K 27/09 (OTK-A 2010, nr 9, poz. 109) przesądził, że rekompensata jest odszkodowaniem za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze dla osób, które rozpoczęły pracę przed 1 stycznia 1999 r. i nie nabyły prawa do emerytury pomostowej. Przepisy ustawy o emeryturach pomostowych obejmują wyłącznie pracowników, którzy przed 1 stycznia 1999 r. wykonywali pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Zgodnie z art. 23 ustawy o emeryturach pomostowych ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę (ust. 1), a rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (ust. 2).

ZUS zakwestionował jedynie, że praca wykonywana przez ubezpieczonego w (...) sp. z o.o. w okresie od 10 maja 1978 roku do dnia 31 grudnia 2008 roku nie była pracą w warunkach szczególnych. Pozostałe przesłanki nabycia prawa do rekompensaty nie były kwestionowane przez organ rentowy.

W rozpoznawanej sprawie nie było wątpliwości, że wnioskodawca w spornym okresie był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach kierowniczych (mistrz budowy, starszy mistrz budowy, kierownik obiektu, kierownik budowy) w (...)

- (...) spółka z o.o. Sąd na podstawie zebranego materiału dowodnego ustalił, że ubezpieczony pracując na tych stanowiskach wykonywał prace w warunkach szczególnych przez co najmniej 15 lat.

Jak stanowi art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych, prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Ponadto zgodnie z art. 3 ust. 7 ww. ustawy za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Wskazane odwołanie do art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 roku, poz. 887 ze zm.) pozwala na stosowanie omawianych przepisów łącznie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, nr 8, poz. 43 ze zm.) (vide art. 32 ust. 4).

W świetle § 2 ust. 1 wskazanego rozporządzenia oraz zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym powyższe okoliczności pracownik jest obowiązany udowodnić (por. wyrok Sądu Najwyższego z 15 grudnia 1997 r. II UKN 417/97 – (...) i US (...) i wyrok Sądu Najwyższego z 15 listopada 2000 r. II UKN 39/00 Prok. i Prawo (...)).

Stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia okresy takiej pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według określonego wzoru, lub świadectwie pracy.

Regulacja § 2 Rozporządzenia, statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed Sądem. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach Sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym zeznaniami świadków (por. uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 r. sygn. III UZP 5/85 – LEX 14635, uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r. III UZP 6/84 – LEX 14625).

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na okoliczność pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w szczególnych warunkach dopuścił dowód z zeznań świadków, zeznań wnioskodawcy oraz przeprowadził dowód z dokumentacji zatrudnienia wnioskodawcy.

Pamiętać należy, że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2011 r. I UK 393/10).

Treść świadectwa pracy za sporny okres nie pozostawia wątpliwości, że wnioskodawca w okresie od 10 maja 1978 roku do 31 grudnia 2008 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy sprawował dozór inżyniersko - techniczny na wydziałach i oddziałach, w których jako podstawowe wykonywane są roboty wymienione w wykazie A dział V poz. 5 oraz w wykazie A dział XIV poz. 24 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku na stanowiskach Inżynier (...), Kierownik Obiektu, Kierownik Robót, Kierownik Budowy wymienionych w wykazie A dziale XIV poz. 24 pkt 1 stanowiącym załącznik do Zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 roku w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz wzrostu emerytury lub renty.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe w sposób niewątpliwy potwierdziło zapisy zawarte w wystawionym wnioskodawcy świadectwie pracy w warunkach szczególnych.

Jak wynika z wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, nr 8, poz. 43 ze zm.) do prac w szczególnych warunkach, których wykonanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego oraz do wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej zalicza się: pracę przy montażu konstrukcji stalowych na wysokościach (dział V pkt.5) oraz kontrolę międzyoperacyjną, kontrolę jakości produkcji i usług oraz dozór inżyniersko - techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie (dział XIV pkt. 24).

Pomocniczo w tym zakresie należy się odwołać do wykazu A zawartego w załączniku nr 1 do Zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 roku w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz wzrostu emerytury lub renty (Dz. U. MB z dnia 6 grudnia 1983 roku, nr 3, poz. 6). W dziale V poz. 5 pkt. 1 wskazane zostały prace: monterów urządzeń i konstrukcji metalowych na wysokościach, a w dziale XIV, poz. 24, pkt 1 wskazane zostały: kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżyniersko-techniczny na wydziałach i oddziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie - stanowiska pracy, na których prace wykonywane są stale i bezpośrednio przy stanowisku wymienionym w wykazie.

Z ustaleń poczynionych przez Sąd w rozpoznawanej sprawie wynika niewątpliwie, że przez cały sporny okres zatrudnienia w (...) - (...) spółka z o.o. wnioskodawca pracował jako mistrz budowy, starszy mistrz budowy, a później jako kierownik obiektu, kierownik robót lub kierownik budowy na terenie kolejnych budowli realizowanych przez swojego pracodawcę. Jak wynika z zeznań samego wnioskodawcy oraz jego współpracowników - podległego mu brygadzysty J. Z. oraz przełożonego M. R. wnioskodawca realizował swoje obowiązki przebywając stale na terenie budowy wraz z innymi pracownikami. Z charakteru pełnionych stanowisk kierowniczych wynikał obowiązek przebywania na budowie. Stale nadzorował bowiem prace monterów i spawaczy, prace dźwigów, odpowiadał za prawidłowe wykonanie prac i przestrzeganie zasad bezpieczeństwa pracy. Prace były wykonywane na wysokościach. Wnioskodawca zatwierdzał każde ustawione rusztowanie.

Wnioskodawca zaczynał pracę o godz. 7.00 razem z brygadzystami. Był zobowiązany do przeprowadzenia odprawy, objaśnienia brygadzystom poszczególnych odcinków pracy.

Praca rzadko kończyła się po 8 godzinach. Najczęściej trwała do godz. 19.00 lub dłużej. Wnioskodawca pracował również w soboty i niedziele. Skarżący często pracował przy budowach oddalonych od swojego miejsca zamieszkania, również poza granicami kraju i w tym czasie rzadko wracał do domu. Zajmował się również dokumentacją i formalnościami kadrowymi oraz prowadził narady, ale była to jedynie niewielka część trwającego często kilkanaście godzin dnia pracy i te czynności również wykonywał na terenie budowy.

Prace na budowie trwały nawet w trudnych warunkach atmosferycznych. To wnioskodawca odpowiadał za realizację projektu. Sprawował nadzór nad wykonywaniem wszystkich prac. Zakład zajmował się: wykonywaniem rurociągów stalowych, urządzeń przyturbinowych, kanałów spalin, montażem konstrukcji stalowych, montażem kotłów, montażem rurociągów i bloków maszynowych.

Wnioskodawca pełniąc swoje obowiązki stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przebywał na budowie, gdzie wykonywane były prace w szczególnych warunkach. Pracował ponad 8 godzin dziennie. Tak jak pozostali pracownicy, nosił stroje robocze.

Podkreślenia wymaga, iż organ rentowy nie kwestionował, iż na wydziale, na którym pracował wnioskodawca - jako podstawowe były wykonywane prace wymienione w wykazie A (spawaczy, monterów na wysokości).

W tym miejscu należy zauważyć, iż w wyroku z dnia 6 grudnia 2007 roku Sąd Najwyższy, sygn. akt III UK 66/07, LEX nr 483283 wskazał, iż czynności ogólnie pojętego nadzoru lub kontroli w procesie produkcji wykonywanej w wydziałach i oddziałach,

w których zatrudnieni są pracownicy wykonujący pracę w warunkach szczególnych

w rozumieniu rozporządzenia z 1983 roku, w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, objęte poz. 24 działu XIV wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia RM z dnia 7 lutego 1983 roku, to wyłącznie te czynności, które wykonywane są w warunkach bezpośrednio narażających na szkodliwe dla zdrowia czynniki, a więc polegające na bezpośrednim nadzorze i bezpośredniej kontroli procesu pracy na stanowiskach pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Jeśli zatem czynności te wykonywane są w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na stanowisku pracy związanej z kontrolą międzyoperacyjną, kontrolą jakości produkcji i usług oraz dozorem inżynieryjno-technicznym, to okres wykonywania tej pracy jest okresem pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu. Natomiast, jeśli pracownik zatrudniony na stanowisku związanym z kontrolą międzyoperacyjną, kontrolą jakości produkcji i usług oraz dozorem inżynieryjno-technicznym wykonuje - poza bezpośrednim nadzorem procesu produkcji - inne czynności, w tym szeroko rozumiane czynności administracyjno-zarządzające, polegające na wykonywaniu pracy umysłowej i biurowej, istotne znaczenie z punktu widzenia uprawnień do emerytury na podstawie art. 32 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS ma ustalenie, jaką część obowiązującego czasu pracy zajmowały te czynności. W uzasadnieniu wskazanego wyroku Sąd Najwyższy podkreślił, iż we wskazanej pozycji 24 nie wymienia się stanowiska pracy, lecz odwołuje się do czynności ogólnie pojętego nadzoru lub kontroli w procesie produkcji wykonywanej w tych wydziałach i oddziałach, w których zatrudnieni są pracownicy wykonujący pracę w warunkach szczególnych. Jednocześnie podniósł, że definicję ustawową "pracy w szczególnych warunkach" zawiera art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS stwierdzając, iż za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz

o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej

ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Praca w warunkach szczególnych to praca, w której pracownik w sposób znaczny jest narażony na niekorzystne dla zdrowia czynniki i pracę taką pracownik musi wykonywać stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku, aby nabyć prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Sąd Najwyższy podkreślił, iż ustawodawca tworząc instytucję przewidzianą w art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, opierał się na założeniu, że praca wykonywana w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też osoba wykonująca taką pracę ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Zdaniem Sądu Najwyższego, przy takim założeniu, czynności ogólnie pojętego nadzoru lub kontroli w procesie produkcji wykonywanej w tych wydziałach i oddziałach, w których zatrudnieni są pracownicy wykonujący pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., objęte poz. 24 działu XIV wykazu A, to wyłącznie te czynności, które wykonywane są w warunkach bezpośrednio narażających na szkodliwe dla zdrowia czynniki, a więc polegające na bezpośrednim nadzorze i bezpośredniej kontroli procesu pracy na stanowiskach pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

W wyroku z dnia 11 marca 2009 roku, sygn. akt II UK 243/08, LEX nr 550990.

Sąd Najwyższy wskazał, iż czynności obejmujące sporządzenie dokumentacji związanej z dozorem stanowią integralną część sprawowanego dozoru. Nie ma zatem podstaw do ich wyłączenia i traktowania odrębnie. W sytuacji, gdy dozór inżynieryjno-techniczny jest pracą w szczególnych warunkach i praca polegająca na dozorem była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nie ma żadnej potrzeby ustalania, ile czasu pracownik poświęcał na bezpośredni nadzór nad pracownikami, a ile na inne czynności, które również były związane z tym dozorem.

Również w wyroku z dnia 24 września 2009 roku sygn. akt II UK 31/09, LEX

nr (...) Sąd Najwyższy stwierdził, iż jeśli czynności ogólnie pojętej kontroli oraz dozoru inżynieryjno-technicznego wykonywane są stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na stanowisku pracy związanym z określoną w pkt 24 działu XIV wykazu A rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) kontrolą lub dozorem inżynieryjno-technicznym, to okres wykonywania tej pracy jest okresem pracy uzasadniającym prawo do świadczeń na zasadach przewidzianych w rozporządzeniu, niezależnie od tego ile czasu pracownik poświęca na bezpośredni dozór pracowników, a ile na inne czynności ściśle związane ze sprawowanym dozorem i stanowiące jego integralną część, takie jak sporządzanie związanej z nim dokumentacji.

W związku z powyższym należy podkreślić, iż określonymi w pkt 24 działu XIV wykazu A rozporządzenia czynnościami ogólnie pojętej kontroli oraz dozoru inżynieryjno-technicznego na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie, są wyłącznie te czynności, które wykonywane są w warunkach bezpośrednio narażających na szkodliwe dla zdrowia czynniki, a więc polegające na bezpośrednim dozorem i bezpośredniej kontroli procesu pracy na stanowiskach pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Jeśli zatem czynności te wykonywane są stale

i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na stanowisku pracy związanym

z określoną w pkt 24 działu XIV wykazu A rozporządzenia kontrolą lub dozorem inżynieryjno-technicznym, to okres wykonywania tej pracy jest okresem pracy uzasadniającym prawo do świadczeń na zasadach przewidzianych w rozporządzeniu, niezależnie od tego ile czasu pracownik poświęca na bezpośredni dozór pracowników, a ile na inne czynności ściśle związane ze sprawowanym dozorem i stanowiące jego integralną część, takie jak sporządzanie związanej z nim dokumentacji.

Nie ma bowiem żadnych podstaw do wyłączenia czynności administracyjno-biurowych takiego rodzaju z czynności polegających na sprawowaniu dozoru i traktowania ich odrębnie (por. także powołane wyżej wyroki z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 62/07; z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 66/07; z dnia 5 maja 2009 r., I UK 4/09 oraz wyroki z dnia 30 stycznia 2008 r., I UK 195/07, OSNP 2009 Nr 7-8, poz. 105 i z dnia 11 marca 2009 r., II UK 243/08, niepublikowany).

Dodatkowo w ocenie Sądu należy podkreślić okoliczność legitymowania się przez wnioskodawcę świadectwem wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym przez zakład pracy z dnia 11 stycznia 2016 roku. Dokument ten wskazuje, iż w spornym okresie W. H. w ramach zatrudnienia w (...) - B. spółce z o.o. w R. wykonywał prace w warunkach szczególnych.

Postępowanie dowodowe nie potwierdziło zatem stanowiska organu rentowego.

Mając na uwadze powyższe nie ulega wątpliwości, że wnioskodawca pracował w szczególnych warunkach przez ponad 15 lat oraz że spełnione zostały wszystkie pozostałe przesłanki do nabycia prawa do rekompensaty przewidzianej w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych.

Zgodnie z art. 23 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę

Jak stanowi art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 roku, poz. 887 ze zm.) świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Wnioskodawca w dniu 12 lutego 2016 roku wniósł o podjęcie wypłaty świadczenia emerytalnego w związku z rozwiązaniem stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał ja bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury (art. 103 a ustawy emerytalnej).

Sąd Okręgowy w Łodzi, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zatem zaskarżone decyzje z dnia 18 marca 2016 roku i 24 marca 2016 roku i przyznał W. H. prawo do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia 1 lutego 2016 roku.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron z pouczeniem o apelacji.

3 kwietnia 2017 roku

M.U.